

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА

Факультет історії та географії

Кафедра історії України

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова вченої ради

факультету історії та географії

 Кравченко П. А.

Протокол № 1 від 29.08.2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Основи музейного екскурознавства»

підготовки здобувачів освітнього ступеня «магістр»

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Освітня програма	«Історія та археологія»

2019 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи музейного екскурсознавства» підготовки здобувачів освітнього ступеня магістр за спеціальністю 032 Історія та археологія – 23стор.

Розробник програми:

Шаповал Лариса Іванівна, доцент, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

(П. І. П., науковий ступінь, вчене звання, посада НПП)

Робочу програму навчальної дисципліни «Основи музейного екскурсознавства» обговорено і схвалено на засіданні кафедри історії України

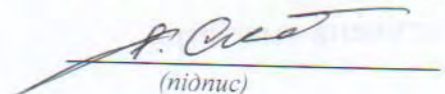
Протокол засідання кафедри №1 від 29 серпня 2019 р.

Завідувач кафедри історії України

 Бабенко Л. Л.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми «Історія та археологія»

(підпис)

Сердюк І. О.
(П. І. П.)

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5	Обов'язкова/ вибіркова	
	Рік підготовки:	
	6	
Загальна кількість годин – 150	Семестр	
	11	
Кількість змістових модулів (за умов поділу) – 3	Лекції	
	22 год.	год.
	Семінарські заняття	
	-	год.
	Практичні заняття	
	18 год.	год.
	Лабораторні заняття	
	год.	год.
	Самостійна робота	
	80 / 30 год.	год.
Вид підсумкового контролю: екзамен		
Мова навчання	Українська	

«Основи музейного екскурсовознавства» – наукова дисципліна, що розкриває сутність організації суспільної та освітньо - виховної діяльності музейних установ, екскурсійної діяльності в Україні. Програма навчальної дисципліни «Основи музейного екскурсовознавства» укладена відповідно до освітньої програми підготовки здобувачів освітнього ступеня магістра. Ознайомлення з основами музейного екскурсовознавства є важливою теоретичною та практичною складовою підготовки фахівців спеціальності (напряму підготовки) 032 Історія та археологія; 03 Гуманітарні науки, відповідає сучасним запитам розвитку даної галузі знань. Навчальна дисципліна «Основи музейного екскурсовознавства» є нормативною.

2. Мета вивчення навчальної дисципліни: вивчити закономірності розвитку музеїв як науково-дослідних і культурно-освітніх установ, їх сучасної

організації та функціонування в Україні, законодавчу базу музеєзнавства, екскурсознавства, теоретичні основи екскурсійної діяльності, етапи розвитку екскурсійної справи, екскурсійну методику підготовки і проведення музейних екскурсій, навчити формам, прийомам і методам музейної та екскурсійної роботи в збереженні й використанні здобутої інформації у дослідницьких і викладацьких цілях для освітніх закладів, що сприятиме розширенню і зміцненню теоретичних знань із музеєзнавства та слугуватиме базою для підготовки екскурсоводів для роботи у музеях України.

Завдання навчальної дисципліни - знати термінологічний апарат музеєзнавства, екскурсознавства, - вивчити особливості діяльності музеїв відповідно їх класифікації, проблеми музейних установ у сфері екскурсійної діяльності на сучасному етапі; принципи побудови і використання музейної експозиції, колекції в екскурсійній діяльності музейників, краєзнавців, мистецтвознавців; виокремити періоди розвитку музейної та екскурсійної справи в Україні, етапи розвитку українського музеєзнавства; класифікувати музеєзнавчі джерела та матеріали за критеріями визначення цінності музейних предметів.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни:

Місце навчальної дисципліни «Основи музейного екскурсознавства» в навчальному процесі визначається її інтегральним характером, міждисциплінарним дискурсом; тісним зв'язком із комплексом гуманітарних дисциплін: «Історією України», «Історичним краєзнавством», «Історією української культури», «Етнографією України», «Музеєзнавством», «Екскурсознавством», «СІД».

4. Очікувані результати навчання з дисципліни:

1. Знати основні поняття і терміни навчальної дисципліни «Основи музейного екскурсознавства», особливості діяльності музеїв відповідно їх класифікації, проблеми музейних установ та туристичних організацій України у сфері екскурсійної діяльності на сучасному етапі.

2. Володіти навчальним матеріалом і навиками комплексного аналізу наукових праць з «Історичного краєзнавства», «Музеєзнавства та музейної справи», які висвітлюють культурні процеси в державі, теоретичні проблеми екскурсійної діяльності в Україні.

3. Вивчити систему комплектування та функціонування музейних фондів, принципи побудови і використання музейної виставки, експозиції, колекції в екскурсійній діяльності музеєзнавця, організацію роботи екскурсовода;
4. Орієнтуватися в контексті організації роботи державних музейних установ у здійсненні експертизи цінності предметів й матеріалів для комплектування фондів, реставрації й каталогізації музейних предметів, створенні експозицій;
5. Використовувати головні методичні прийоми екскурсійного показу та розповіді в музейній практиці, у професійній діяльності екскурсовода.
6. Критично аналізувати інформацію з екскурсійної діяльності, застосовуючи набуті знання для покращення екскурсійної роботи музейних установ та туристичних організацій України.
7. Вести пошук матеріалів за допомогою науково-довідкового апарату Музейного Фонду України матеріалів для створення виставок, експозицій в музейних установах для проведення екскурсій різних типів.
8. Характеризувати принципи художнього проектування музейних експозицій, масові форми діяльності музеїв, методики показу і розповіді екскурсовода, особливості підготовки, проведення екскурсій.

5. Критерії оцінювання результатів навчання:

Контроль результатів навчання є невід'ємною складовою викладання «Основи музейного екскурсознавства» і проводиться з метою оцінки навчальних досягнень студентів в оволодінні предметом згідно з визначеним програмою рівнем досягнень, оцінки ефективності навчального процесу, підвищення мотивації до навчання. Система контролю дозволяє визначити рівень сформованості навичок і вмінь студента. Вона включає *поточний і підсумковий* види контролю.

Сума балів, накопичених студентом у процесі вивчення навчальної дисципліни	Рівень досягнення студентом запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни
90-100	Студенти всебічно, систематично і глибоко володіють навчально-програмовим матеріалом, вміють самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, засвоїли основну і ознайомлені з додатковою літературою, яка рекомендована програмою. Оцінка «відмінно» виставляється студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних понять дисципліни для професії,

	яку вони набувають, виявили творчі здібності і використовують їх при вивченні навчально-програмового матеріалу.
75-89	Студенти опанували навчально-програмовий матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою; показують систематичний характер знань з дисципліни і вміють самостійно поповнювати свої знання протягом всього навчання.
60-74	Студенти знають основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, виконують завдання непогано, але із значною кількістю помилок, ознайомлені з основною літературою, яка рекомендована програмою. Оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили помилки при виконанні підсумкових завдань, але під керівництвом викладача вони знаходять шляхи їх подолання.
35-59	Студенти погано оволоділи навчально-програмовим матеріалом, допускають велику кількість помилок при виконанні завдань, передбачених програмою. Оцінка «незадовільно» виставляється студентам, які не можуть продовжувати навчання або приступити до професійної діяльності після закінчення ЗВО без додаткових знань з даної дисципліни
0-34	Студенти не оволоділи навчально-програмовим матеріалом, допускають грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою. Оцінка «незадовільно» виставляється студентам, які не можуть продовжувати навчання або приступити до професійної діяльності після закінчення ЗВО і яким необхідна серйозна подальша робота

6. Засоби діагностики результатів навчання: Під час вивчення дисципліни «Основи музейного екскурсознавства» використовуються засоби діагностики результатів навчання: усний, письмовий, тестовий, практичної перевірки, самоконтролю, самооцінки. Питання й завдання до аудиторних занять та самостійної роботи, питання для самоконтролю, усна відповідь, участь у діалозі, виконання завдань у структурі лекцій, винесених на самостійне опрацювання, законспектована відповідь на питання самопідготовки, виконання тестових та практичних завдань, написання модульних та ректорських контрольних робіт.

Під час вивчення дисципліни використовується низка **методів контролю і самоконтролю**: усний, письмовий, тестовий, програмований, практичної перевірки, самоконтролю, самооцінки.

Метод усного контролю. Під час його використання студенти вчаться логічно мислити, аргументувати, висловлювати свої думки грамотно, образно,

емоційно, набувають досвіду обстоювати свою точку зору. Усне опитування студентів здійснюється у певній послідовності: формулювання викладачем запитань (завдань) з урахуванням специфіки предмета і вимог програми; підготовка студентів до відповіді та викладу своїх знань; корекція і самоконтроль викладених знань у процесі відповіді; аналіз і оцінка відповіді. Для усної перевірки знань важливо визначити, які запитання чи завдання дати студенту. За рівнем пізнавальної активності вони є репродуктивними (передбачають відтворення вивченого); реконструктивними (застосування знань у дещо змінених ситуаціях); творчими (потребують застосування знань і вмінь у змінених (нестандартних) умовах, перенесення засвоєних принципів доведення (способів дій) на розв'язання складніших мисленевих завдань.

Запитання для усної перевірки поділяють на: основні, додаткові й допоміжні. Основне запитання формулюють таким чином, щоб студент міг дати на нього самостійну розгорнуту відповідь. Додаткові запитання ставлять для уточнення, як студент розуміє певне питання, формулювання, формули та ін. Допоміжні запитання часто є навідними, допомагають студенту виправити помилки, неточності. У навчальному процесі практикують індивідуальне, фронтальне та ущільнене усне опитування. Індивідуальне опитування передбачає розгорнуту відповідь студента на бали. Мета фронтального опитування – перевірка знань, умінь і навичок одразу багатьох студентів. Ущільнене (комбіноване) опитування дає змогу перевірити знання відразу кількох студентів: один відповідає усно, решта – за вказівкою викладача виконує певні завдання. Його проводять тоді, коли весь матеріал в основному засвоєно і необхідно перевірити набутті знання, вміння та навички студентів.

Метод письмового контролю - письмова перевірка знань, умінь та навичок. Письмовий контроль знань здійснюють у формі контрольної роботи (модульної). Мета письмової перевірки - з'ясування ступеня оволодіння студентом вміннями і навичками з предмета. Водночас існує можливість визначити і якість знань - їх правильність, точність, усвідомленість, уміння застосовувати ці знання на практиці.

Метод тестового контролю передбачає відповідь студента на тестові завдання за допомогою розставлення цифр, підкреслення потрібних відповідей, вставляння пропущених слів, знаходження помилок. Це дає змогу за короткий час перевірити знання певного навчального матеріалу студентами всієї групи. Зручні тести для статистичної обробки результатів перевірки.

Метод програмованого контролю – полягає у висуванні до всіх студентів стандартних вимог, що забезпечується використанням однакових за кількістю і складністю контрольних завдань, запитань. При цьому аналіз

відповіді, виведення і фіксація балів можуть здійснюватися за допомогою індивідуальних автоматизованих засобів.

Метод самоконтролю – усвідомлене регулювання студентом своєї діяльності задля забезпечення таких її результатів, які б відповідали поставленим цілям, вимогам, нормам, правилам, зразкам. Мета самоконтролю – запобігання помилкам та їх виправлення.

Метод самооцінки передбачає критичне ставлення студента до своїх здібностей і можливостей та об'єктивне оцінювання досягнутих успіхів. Стосовно самооцінки студентів поділяють на таких, що переоцінюють себе, недооцінюють себе, оцінюють себе адекватно. Для формування самоконтролю і самооцінки викладач повинен мотивувати виставлений студенту бал, пропонувати йому оцінити свою відповідь; організовувати в групі взаємоконтроль, рецензування відповідей інших студентів тощо.

При вивченні курсу «Основи музейного екскурсознавства» використовуються **методи навчання:**

а) методи організації і здійснення навчальної діяльності (словесні, наочні, практичні, репродуктивні і проблемні, індуктивні і дедуктивні, самостійної роботи і роботи під керівництвом викладача);

б) методи стимулювання і мотивації навчання (методи формування інтересу: пізнавальні ігри, аналіз ситуацій, створення ситуацій успіху; методи формування обов'язку і відповідальності в навчанні: роз'яснення суспільної і особистісної значущості навчання, пред'явлення педагогічних вимог);

в) методи контролю і самоконтролю (усний і письмовий контроль, практичні роботи, фронтальний і диференційований, поточний і підсумковий).

7. Програма навчальної дисципліни:

Вивчення курсу «Основи музейного екскурсознавства» відіграє важливу загальноосвітню, патріотичну, комунікативну роль у підготовці кваліфікованих працівників. Предмет вивчення дисципліни охоплює теоретичні проблеми функціонування музеїв, закономірності процесів накопичення і збереження соціальної інформації, пізнання і передачі знань, які здійснюються за допомогою музеїв як пам'ятко-охоронних та пам'ятко-зберігаючих закладів, музейних предметів, процеси виникнення музею і музейної справи, проблеми екскурсійної діяльності. Об'єктом вивчення дисципліни є музеї як інформаційні центри культури та духовності, музейна справа, музейна практика, екскурсія, екскурсійна справа.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни:

включає в себе три модулі: змістовий модуль 1 «Основи музейного екскурсознавства як навчальна дисципліна», змістовий модуль 2 «Виставки та експозиції у музеях України», змістовий модуль 3 «Основи екскурсійної теорії». Змістові модулі містять низку питань, пов'язаних із веденням документації в музейних установах, запровадженням їх маркетингової діяльності та наданням музейних та екскурсійних послуг, введенням новітніх технологій в обслуговуванні екскурсантів у музеях України та світовій музейній мережі.

Змістовий модуль № 1 Основи музейного екскурсознавства як навчальна дисципліна.

Тема 1. Основи музеєзнавства.

Поняття «музей», «музейна справа», «екскурсознавство». Предмет, об'єкт та понятійно-категоріальний апарат дисципліни «Основи музейного екскурсознавства». Законодавство України про музеї та музейну справу, екскурсійну діяльність. Класифікація музеїв. Критерії класифікації. Генетична, типологічна, адміністративно-управлінська схеми класифікації музейних установ. Профілі, типи, види музеїв. Історія виникнення музеїв у світі. Музеї одного об'єкту, скансени, музеї-заповідники, ансамблі в Україні.

Тема 2. Організація роботи музеїв.

Історія розвитку музеїв. Функції музеїв. Музейні установи в системі освіти, культури і туризму України. Науково-дослідна, освітньо - масова, історико-краєзнавча, екскурсійна робота музеїв. Фондова робота музею. Комплектування облік і зберігання музейних фондів. Експозиційна та виставкова робота музеїв. Екскурсійна (комерційна та фандрайзингова) діяльність музеїв. Запровадження інноваційних технологій у рекламній діяльності музеїв.

Тема 3. Музейний фонд України.

Поняття «методика фондової роботи музеїв», «фонди музею», «музейний фонд України», пам'ятка». Комплектування, облік і зберігання музейних фондів. Склад фондів музею. Структура музейних фондів. Основні напрямки фондової роботи. Формування Музейного фонду України. Облік та передача, збереження Музейного фонду України. Пам'ятки Музейного фонду України в складі Державного реєстру національного культурного надбання. Консервація і реставрація пам'яток Музейного фонду України. Порядок вивезення пам'яток МФУ за межі України та страхування пам'яток.

Тема 4. Облік музейних фондів та фондова документація. Система державного обліку музейних фондів та фондова документація. Надходження предметів у музеї та їх первісна інвентаризація. Наукова інвентаризація музейних предметів. Методика занесення предметів у науковий інвентарі. Нанесення на предмети облікових позначень. Документи обліку музейних предметів. Збереження музейних фондів.

Змістовий модуль № 2 Виставки та експозиції у музеях України.

Тема 5. Виставкова діяльність музеїв.

Поняття «виставка». «виставкова діяльність», «виставковий маркетинг», «суб'єкти виставкової діяльності». Класифікація виставкових заходів. Музейні виставки, особливості їх оформлення. Виставкове обладнання. Етапи підготовки виставок у музеях різних профілів. Виставкова діяльність як галузь економіки. Інформаційне забезпечення та нормативні документи виставкової діяльності. Виставковий менеджмент. Кадрове забезпечення виставкової діяльності. Виставкова діяльність музеїв на сучасному етапі.

Тема 6. Експозиційна діяльність музею.

Поняття «експозиція», «експонат» та «експозиційна діяльність». Технологічні етапи організації музейної експозиції. Тематико-експозиційний план експозиції. Схеми та прийоми побудови експозицій. Проектування експозиції: монтаж і демонтаж експозиції.

Тема 7. Архітектурно-художнє вирішення експозиційних залів.

Виставковий дизайн: підходи до створення виставкового стенду. Місце експозиційної зони в демонстрації експонатів та організації контактів із відвідувачами музею. Проектування експозиції як елемент підготовки до виставки. Створення тематичних експозицій у музеях України. Пояснювальні тексти до експозиції.

Змістовий модуль № 3 Основи екскурсійної теорії.

Тема 8. Екскурсія як вид освітньо - масової роботи музеїв.

Поняття «екскурсія» та «екскурсійна діяльність». Ознаки, функції екскурсій. Класифікація екскурсій. Рекреаційна сутність екскурсій. Основні етапи розробки екскурсії. Маршрут екскурсії. Технологічна карта екскурсії. Паспорт екскурсійного об'єкта. Положення організації підготовки екскурсійного продукту.

Тема 9 Екскурсійна методика, її сутність. Поняття «екскурсійна методика. Екскурсійний метод пізнання. Основні вимоги до екскурсійної методики.

Методика підготовки екскурсій. Етапи розробки екскурсій. Класифікація методичних прийомів екскурсій. Показ та розповідь в екскурсії. Системна взаємодія елементів і компонентів екскурсійного процесу. Особистість екскурсовода. Методичні прийоми показу і розповіді екскурсовода. Портфель екскурсовода. Екскурсійна та комунікаційна майстерність екскурсовода. Специфіка роботи екскурсовода з іноземними туристами.

Тема 10 Професійна майстерність екскурсовода

Зміст роботи екскурсовода. Дотримання техніки проведення екскурсій. Професійна спеціалізація екскурсоводів. Заміські екскурсії. Природознавчі та географічні екскурсії. Особливості проведення оглядових екскурсій по місту. Особливості проведення екскурсій на історичну тематику. Особливості проведення екскурсій на архітектурну тематику. Особливості проведення мистецтвознавчих екскурсій. Особливості проведення літературних екскурсій. Специфіка підготовки і проведення музейних екскурсій. Комунікаційна майстерність. Специфіка роботи екскурсовода з іноземними туристами.

Тема 11. Розвиток екскурсійної справи в Україні.

Теорія екскурсійної справи. Формування основних управлінських структур екскурсійної діяльності. Організаційно-правові основи функціонування екскурсійних установ в Україні. Напрями державного регулювання у сфері екскурсійного обслуговування. Маркетинг у сфері екскурсійного обслуговування. Основні та додаткові музейні послуги. Запровадження інноваційних технологій у рекламній діяльності музеїв. Системна взаємодія елементів та компонентів екскурсійного процесу. Державне регулювання туристичної діяльності в Україні. Основи правового регулювання екскурсійної діяльності. Загальні положення законодавства України стосовно екскурсійної діяльності. Правовий статус екскурсанта. Організація підприємництва в сфері надання екскурсійних послуг. Організаційно-правові основи функціонування екскурсійних установ. Міжнародно-правові акти регулювання туристичної діяльності.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма					заочна форма					
	усього	у тому числі				Теми об'єднаних лекцій	усього	у тому числі			
		лк	сем /пр.	лб	с.р.			лк	сем /пр.	лб	с.р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>
Змістовий модуль № 1 Основи музейного екскурснознавства як навчальна дисципліна.											
Тема 1. Основи музеєзнавства		2	2		-	Тема 1. Основи музеєзнавства					
Тема 2 Організація роботи музеїв.		4	4		16	Тема 2. Організація роботи музеїв.					
Тема 3 Музейний фонд України.		4	4		10	Тема 3. Музейний фонд України.					

Тема 4. Облік музейних фондів та фондова документація.		4	6		-	Тема 4. Облік музейних фондів та фондова документація.					
Разом за змістовим модулем 1		14	16		26	Разом за змістовим модулем 1			-		
Змістовий модуль 2. «Виставки та експозиції у музеях України»											
Тема 5. Виставкова діяльність музеїв.		2	2		20	Тема 5. Виставкова діяльність музеїв					
Тема 6. Експозиційна діяльність музею.		2	-		16	Тема 6. Експозиційна діяльність музею.					
Тема 7. Архітектурно-художнє вирішення експозиційних залів.		2	2		10	Тема 7. Архітектурно-художнє вирішення експозиційних залів.					
Разом за змістовим модулем 2		6	4		46	Разом за змістовим модулем 2					

Змістовий модуль 3. «Основи екскурсійної теорії.»

Тема 8. Екскурсія як вид освітньо - масової роботи музеїв.		2	4		2	Тема 8 Екскурсія як вид освітньо - масової роботи музеїв.					
Тема 9. Екскурсійна методика її сутність.		2	2		4	Тема 9. Екскурсійна методика її сутність.					
Тема 10. Професійна майстерність екскурсовода		4	2		8	Тема 10. Професійна майстерність екскурсовода					
Тема 11 Організаційні засади розвитку екскурсійної справи в Україні		2	2		4	Тема 11. Організаційні засади розвитку екскурсійної справи в Україні					
Разом за змістовим модулем 3		10	10		18	Разом за змістовим модулем 2					
Усього годин		30	30		90						

8. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Не передбачено навчальним планом		
2			
...			
	Разом		

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Основи музеєзнавства	2	
2	Класифікація музеїв	2	
3	Експозиційна діяльність музею	2	
4	Виставкова діяльність музеїв	2	
5	Методика підготовки та проведення екскурсії	4	
6	Професійна майстерність екскурсовода	2	
7	Теоретичні аспекти екскурсійної діяльності	2	
8	Екскурсійна справа в Україні та організаційно-правові основи її функціонування	2	
	Разом	18	

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Історія створення музеїв у світі	10	
2	Музейна сітка і класифікація музеїв	10	
3	Фондова робота і музейна документація	10	
4	Музейні виставки та виставкова діяльність	10	
5	Побудова музейної експозиції та її види	6	
6	Експозиційна діяльність музеїв	4	
7	Екскурсії в системі рекреаційної діяльності, їх типи і функції	6	

8	Основи спеціалізації роботи екскурсовода	6	
9	Співпраця музеїв з туристичними фірмами в екскурсійній діяльності України	4	
10	Нормативно-правова база екскурсійної діяльності в Україні	6	
11	Розвиток екскурсійної справи в Україні	8	
	Разом	80	
	Підготовка до екзамену	30	

Тематика індивідуальних/навчально-дослідних завдань не передбачено
(за наявності в структурі самостійної роботи)

9. Форми поточного та підсумкового контролю

Контроль є невід'ємною складовою викладання «Основ музейного екскурсовознавства» і проводиться з метою оцінки навчальних досягнень студентів в оволодінні предметом згідно з визначеним програмою рівнем досягнень, оцінки ефективності навчального процесу, підвищення мотивації до навчання. Оцінювання навчальних досягнень студента здійснюється методами **поточного, модульного та підсумкового контролю.**

Поточний контроль спрямований на перевірку систематичності роботи студентів, рівня засвоєння матеріалу протягом викладання курсу. Здійснюється під час проведення аудиторних та поза аудиторних занять шляхом усного чи письмового опитування та при написанні модульних контрольних робіт. Форми проведення поточного контролю визначається викладачем. Результати поточного контролю фіксуються в журналі успішності академічної групи. **Модульний контроль** здійснюється як підсумок роботи студента протягом вивчення окремого модуля за результатами опанування теоретичного та практичного матеріалу, передбаченого модулем. Форми проведення модульного контролю – контрольна робота, тестування, усне опитування. Модульний контроль може бути проведений під час практичних занять або в поза аудиторний час. До модульного контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, що є складовими модуля. **Підсумковий контроль.** Після виконання усіх видів роботи. форм поточного й модульного контролю студенту необхідно підтвердити якість знань протягом підсумкового контролю, який дозволяє покращити загальну оцінку студента. Підсумковий контроль проводиться наприкінці кредитних модулів та у формі екзамену.

9. Форми поточного та підсумкового контролю

Оцінка якості засвоєння навчальної дисципліни «Основи музейного екскурсознавства» студентами денної форми навчання включає поточний контроль успішності, проміжний модульний контроль, підсумковий контроль, а студентами заочної форми навчання — поточний контроль успішності та підсумковий контроль. Для проміжного модульного контролю засвоєння студентами денної форми навчання навчального матеріалу, що вивчається під час аудиторних занять і самостійної роботи в межах першого, другого, третього модуля, передбачено проведення модульної контрольної роботи, зміст, порядок проведення та методика оцінювання знань наводяться нижче. Технологія застосування різних форм контролю знань студентів передбачає проведення, поточного і підсумкового контролю знань студентів з дисципліни «Основи музейного екскурсознавства».

Поточний контроль знань студентів

Поточний контроль знань є органічною частиною навчального процесу і слугує засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу з дисципліни «Основи музейного екскурсознавства». Оцінювання знань студентів на основі даних поточного контролю знань відбувається:

1) за допомогою контролю активності роботи студента упродовж семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни «Основи музейного екскурсознавства», включаючи відповіді на практичних заняттях, написання та захист реферату; 2) через виконання завдань для самостійної роботи, включаючи ведення конспекту лекцій, ведення конспекту для підготовки до практичних занять, ведення словника термінів із Музеєзнавства, Екскурсознавства. Поточний контроль на практичних заняттях проводиться з метою виявлення готовності студентів до занять у таких формах: вибіркового усного опитування перед початком занять та фронтального усного опитування студентів за основними питаннями практичного заняття: фронтальної перевірки виконання домашніх завдань; виклику до дошки окремих студентів для самостійного розв'язування практичних завдань чи ситуацій; бліцопитування, що є суцільним опитуванням всіх присутніх студентів групи, або вибіркоче опитування частини студентів групи. Запитання з теми (кількох тем), яка готувалася на практичне заняття, передбачають чітку відповідь. При бліцопитуванні кожен студент має право відповісти один раз.

На практичному занятті студент може отримати як позитивну оцінку (1-10 балів), так і негативну оцінку («-»). Негативна оцінка на практичному занятті обов'язково перескладається індивідуально на кафедрі історії України

наприкінці вивчення відповідного модулю. За відвідування практичних занять повністю за змістовний модуль передбачено +1 бал.

Після виконання усіх видів роботи. форм поточного й модульного контролю студенту необхідно підтвердити якість знань протягом **підсумкового контролю**, який дозволяє покращити загальну оцінку студента. Підсумковий контроль знань студентів з навчальної дисципліни «Основи музейного екскурсознавства» здійснюється у формі екзамену (90 питань). Питання розподілені у екзаменаційних білетах, що містять по три питання. Відповідь студента є усною.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Форма контролю - залік

Поточний контроль та самостійна робота												МКР	Сума
Теми 1-2		Теми 3-4		Тема 5-6		Тема 7-8		Теми 9-10		Теми 11			
АР	СРС	АР	СРС	АР	СРС	АР	СРС	АР	СРС	АР	СРС	20	100
6	6	6	6	7	7	7	7	7	7	7	7		

Примітка: АР – аудиторна робота (робота на практичному занятті),
СРС – самостійна робота студента.

Підсумковий бал (ПБ) за курс в цілому обраховується за формулою:

$$ПБ = Б_{Т1-2} + \dots + Б_{Т11-12} + Б_{МКР}, \text{ де:}$$

Б_{Т...} – кількість балів, отриманих за результатами аудиторної і самостійної роботи з певної теми;

Б_{МКР} – кількість балів, отриманих за виконання модульної контрольної роботи.

Поточний, модульний контроль та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2		Змістовий модуль №3			екзамен	
T1	T2	T3	T4	T 5-6	T 7	T 8- 9	T-10,11	МКР	30	100
5	5	5	5	10	5	10	10	15		

11. Шкала оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності за 100-бальною шкалою	Форма семестрового контролю <i>екзамен</i>	Форма семестрового контролю <i>залік</i>
	Значення оцінки	Значення оцінки
90 – 100	відмінно	

75-89	добре	зараховано
60-74	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення (за потреби):
Комп'ютер, проектор, Карта «Музеї України», «Музеї Полтавщини», довідники, відеопрезентації

13. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

- 1.Бабарицька В. Екскурсовознавство і музеєзнавство: навч. посібник / В. Бабарицька, А. Короткова, О. Малиновська. – К.: Альтерпрес, 2007. – 462 с.
- 2.Бондар М.М. Нариси музейної справи. – К.: [б.в.], 1959. – 192 с.
- 3.Вайдахер Фрідріх Загальна музеєологія: Посібник / В. Лозинський та ін. (пер. з нім.). – Л.: Літопис, 2005. – 632 с.
- 4.Довжук І. В. Основи музеєзнавства: навч. посіб. – Луганськ: Східноукраїнський нац - й ун-т імені Володимира Даля, 2008. – 164 с.
- 5.Закон України «Про музеї та музейну справу» (за станом на 21 березня 2000 р.). – К.: Парламентське видавництво, 2000. – 19 с.;
- 6.Закон України від 29 червня 1995 р. «Про музеї та музейну справу» // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 25. – Ст. 191; Закон України Про внесення змін до Закону України «Про музеї та музейну справу» : від 14.05.1999 N 659-XIV // Відомості Верховної Ради України . – 1999 . – N28. – С. 562 - 565 .
- 7.Закон України «Про охорону культурної спадщини» // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 39.
- 8.Ключко Ю.М. Музеєзнавство [Текст]: словник - довідник / Ю.М. Ключко; Укр. центр культур. досліджень. – К.: НАКККіМ, 2013. – 77 с.
- 9.Малєєв Ю.М. Словник музейних термінів. – К.,2000. – 136 с.

- 11.Мезенцева Г. Музеєзнавство / Г.Мезенцева. – К.: Головне видав. Об'єднання «Вища школа», 1980. – 119 с.
14. Музеї України. Довідник / Упор. Б. Ведибіда. – К.: Задруга, 1999. – 129 с.
- 15.Основи музейної справи: метод. реком. для студ. і магістрів мистецьких спец. / Н.О.Урсу, І.В. Березіна (уклад.); Кам'янець- Подільський нац.-й ун-т імені І. Огієнка. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин: Абетка, 2009. – 47 с.
- 16.Основи музеєзнавства, маркетингу та рекламно- інформаційної діяльності музеїв / П. Горішевський, М. Дейнега, М. Ковалів та ін.; В. Великочий, Н.Гасюк (ред.); Ін-т туризму і менеджменту Прикарпатського нац. Ун-ту імені Василя Стефаника та ін. – Івано-Франківськ: Плай, 2005. – 64 с.
17. Основи музейної справи: навч.- метод. посіб. для студ. Соціально-гуманітарного факультету зі спец. «вчитель історії» / О.О. Салата (уклад.); Київ. Педагог. Ун-т ім. Б.Д. Грінченка. – К.:КМПУ, 2005. – 104 с.
18. Пекар В. О. Основи виставкової діяльності: навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закл. / В.О. Пекар. – К.: Євроіндекс, 2009. – 348 с.
- 19.Руденко С.Б. Музейна пам'ятка: соціокультурна сутність та місце в системі історико-культурних цінностей [Текст]: [монографія] / Сергій Руденко; Центр пам'яткознавства НАНУ та Укр. тов. - во охорони пам'яток історії та культури. – К.: НАКККіМ, 2012. – 119 с.
- 20.Рутинський М.Й. Музеєзнавство: навч. посіб. / М.Й. Рутинський, О.В.Стецюк. – К.: Знання, 2008. – 428 с.
- 21.Сапожник Д.І. Музеєзнавство та музейно-виставкова справа [Текст]навч. посіб. / Сапожник Д.І.; Укоопспілка, Львів. комерційна академія. – Львів: Вид-во Львів. Комерц. Академії, 2013. – 239 с.
- 22.Словник-довідник термінології музейництва [Текст] / Роман Микульчак, Петро Слободян, Єлізавета Діденко, Тарас Рак; Нац. Ун-т «Львівська політехніка», техн. ком. стандартизації науч. техн. термінології м-ваекон. роз-ку і торгівлі та м-ва освіти і науки, молоді та спорту України. – Л.: Вид-во Львівської політехніки, 2012. – 126 с.
23. Філоненко І. М. Екскурсознавство і музеєзнавство [Текст]: Тексти лекцій для студ. геогр.- турист. спец. вищих навч. закладів / Філоненко Ірина Миколаївна. – НДУ імені М.Гоголя. – Ніжин: Вид-во НДУ імені М.Гоголя, 2010. – 127 с.

24. Федорченко В.К. Історія екскурсійної справи в Україні: Навч. посібник / В.К. Федорченко, О.М. Костюкова, Т.А. Дьорова та ін. – К. : Кондор, 2004 – 415 с.
26. Шевченко В.В. Музеєзнавство: навч. посіб. для дистанц. навч. / В.В.Шевченко, І.М. Ломачинська; Відкр. міжнарод. ун-т роз-ку людини «Україна». Ін-т дистанц. навчання. – К.: Ун-т «Україна», 2007. – 288 с.
27. Якубовський В.І. Музеєзнавство [Текст]: навч. посіб.- практикум / В.І. Якубовський. – Кам'янець- Подільський: П.П. Мошак М.І., 2006. – 271 с.
28. Якубовський В. І. Музеєзнавство: Підручник. – Кам'янець - Подільський: ПП Мошак М. І. – 2010. – 352 с.

Додаткова література

1. Актуальні питання музейної та пам'ятко-охоронної діяльності [Текст]: Зб-к наук. праць [за матер. наук. практ. конф.] / Київ. нац. ун-т кул-ри і мистецтв. Каф. Історії України і музеєзнавства; [редкол.: Гончарова О.М. (голов. Ред.), Андрес Г.О., Ключко Ю.М.] – К.: Логос, 2014. – 157 с.
3. Горовий А.В. Музеєзнавство в навчальному закладі [Текст] / Анатолій Горовий. – К.: Шкільний світ, 2011. – 116 с.
4. Лысикова О.В. Музеи мира: Учебное пособие / О.В. Лысикова. – М.: Флинта; Наук, 2002. – 534 с.
5. Музей і відвідувач [Текст]: методичні розробки, сценарії, концепції / Дніпропетр. іст. музей імені Д.І. Яворницького; упоряд. Капустіна Н.І., Гайда Л.О.; ред. колег.: Н.І.Капустіна, В.М. Бекетова, Ю.М. Малієнко; фотогр. Ю.В. Вороніков та ін. – Дніпропетровськ: [б. в.], 2005. – 148 с.
6. Омельченко Ю.А. До питання про генезис музейництва // Вісник Київського ун-ту ім. Т.Г.Шевченка. Історія. Вип.33. – К.: «Київський університет», 1995. – С.119-124.
7. Основи музеєзнавства, маркетингу та рекламно-інформаційної діяльності музеїв. Посібник // Під редакцією В. Великочого, Н. Гасюк. Авторський колектив: П. Горішевський, М. Дейнега, М. Ковалів та ін. – Івано-Франківськ, Плай, 2005. – 64 с.
8. Маньковська Р.В. Музейництво в Україні. – К.: НАН України. Ін-т історії України. – 2000. – 140 с.
9. Мікроклімат музейних приміщень [Текст]: метод. посіб. / Нац. Наук. дослід. реставр. центр України., Фонд сприяння розв. Нац. худож. музею України; уклад.; В.Б. Довгалюк[та ін.] – К.: «Артанія Нова», 2006. – 108 с.

- 10.Музеї України XIX – поч. XX ст.: Зб-к наук. праць / Л.Д.Піскова, Л.Д. Піскова, Л.Д. Федорова (упоряд. текстів); Г.А. Скрипник та ін. (ред. кол.); НАН Укр. Ін-т мистецтва, фольклористики та етнології ім. М. Рильського. – К., 2005. – 282 с.
- 11.Музеї України: Довідник / Міністерство культури і мистецтв України. – К.: Задруга, 1999. – 378 с.
12. Музейна справа та музейна політика в Україні XX ст. – К.: Златограф, 2004. – 208 с.
13. Музейники XX століття – дослідники української сакральної культури / В. Колпакова (ред.). – К.:Видав. Дім «КМ Академія»,2008. - 560 с
14. Про внесення змін до Закону України «Про музеї та музейну справу» [Текст] : Закон від 05.11.2009 р. N 1709-VI / Україна. Верховна Рада // Голос України . – 28/11/2009 . – С.4–5.
- 16.Руденко С.Б. Музейна пам'ятка: соціокультурна сутність та місце в системі історико-культурних цінностей [Текст]: [монографія] / С. Руденко; Центр пам'яткознавства НАНУ та Укр. тов. - во охорони пам'яток історії та культури. – К.: НАКККіМ, 2012. – 119 с.
17. Смоляницький Б.М. Застосування персональних ЕОМ у музейній справі. Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вузів. – Харків: Основа при ХДУ, 1993. – 151 с.
- 25.Уніфікований паспорт музею. Додаток до Положення про державну реєстрацію, переєстрацію та облік музеїв, затверджений наказом Міністерства культури і мистецтв України від 30 квітня 1996 р. // Рутинський М.Й., Стецюк О.В. Музеезнавство: Навч. посіб. – К. : Знання, 2008. – С. 413–415.

Інформаційне забезпечення

- 1.Україна модерна, міжнародний інтелектуальний часопис. – Режим доступу: <http://uamoderna.com/index.php>
2. Віртуальна екскурсія по музеях світу. – Режим доступу: <http://libif.ua/publish2009/1249300238.html>.
- Закон України від 8 червня 2000 р. «Про охорону культурної спадщини». – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/1805-14>.
3. Кращі музеї світу – музейний простір України. – Режим доступу: <http://prostir.museum/museums/ua/bestworld>.
4. Метрополітен (Нью-Йорк, США). – Режим доступу: / <http://www.metmuseum.org>.

5. Музеї Великобританії. – Режим доступу: [http : www. museums. co. uk](http://www.museums.co.uk).
6. Музеї Росії. – Режим доступу : [http : //www. museum. ru](http://www.museum.ru).
- 7.Музей Прадо (Мадрид). – Режим доступу : <http://museoprado.mcu.es/home.html>.
- 8.[Музейний Портал/](http://www.museum-portal.com/) – Режим доступу: [http: www. museum-portal. com/](http://www.museum-portal.com/).
9. Національний заповідник «Софія Київська»(Київ). – Режим доступу: [http://nzsm. k. org. ua/ukr/general/intro.html](http://nzsm.k.org.ua/ukr/general/intro.html).
- 10.[Нові інформаційні технології музейної справи...](http://www.pidruchniki.com/.../novi_informatsiyni_tehnolo...) –Режим доступу:[http:www. pidruchniki. com/.../novi_informatsiyni_tehnolo.../](http://www.pidruchniki.com/.../novi_informatsiyni_tehnolo.../)
- 11.Основи історичного музеєзнавства: Навчально-методичний комплекс нормативного курсу [Укладач проф. О.В. Потильчак. – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. – 57 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www. npu. edu. ua/index. php?option=com_ docman&task](http://www.npu.edu.ua/index.php?option=com_docman&task).
- 12.[Про внесення змін до Положення про Музейний фонд...](http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/1007-2010-п) – Режим доступу: [http:www. zakon. rada. gov. ua/laws/show/1007-2010-п](http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/1007-2010-п).
- 13.[Проблеми та перспективи розвитку музейної мережі ...](http://www.pidruchniki.com/.../problemi_perspektivi_rozvi.../) – Режим доступу: [http://www. pidruchniki. com/.../problemi_perspektivi_rozvi.../](http://www.pidruchniki.com/.../problemi_perspektivi_rozvi.../)
- 14.Український центр розвитку музейної справи. – Режим доступу: [http://www. prostir. museum/ua/event/3648/](http://www.prostir.museum.ua/event/3648/).
- 15.[Як часто українці ходять у музеї \(опитування\): Новини ...](http://www.unian.ua/.../360858-yak-chasto-ukrajintsi...)– Режим доступу: [http:www. unian. ua/.../360858-yak-chasto-ukrajintsi....](http://www.unian.ua/.../360858-yak-chasto-ukrajintsi...)